

**UCHWAŁA NR LXIX/453/23
RADY GMINY NOWOSOLNA**

z dnia 31 maja 2023 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Nowosolna na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) i art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2022 r., poz. 447 z późn. zm.) Rada Gminy Nowosolna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Nowosolna na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowosolna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2023 r.

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy Nowosolna

Mariusz Szulc

Załącznik do uchwały Nr LXIX/453/23
Rady Gminy Nowosolna
z dnia 31 maja 2023 r.

**Gminny Program Wspierania Rodziny
dla Gminy Nowosolna
na lata 2023-2025**

Łódź, 2023 r.

Spis treści

- Wstęp
- II.** Podstawa prawna
- III.** Diagnoza społeczna
- IV.** Analiza SWOT
- V.** Zasoby i możliwości rozpoznane na terenie gminy Nowosolna
- VI.** Odbiory programu
- VII.** Koordynator, realizator i partnerzy programu
- VIII.** Cel główny programu
- IX.** Cele szczegółowe programu
- X.** Źródło finansowania programu
- XI.** Efekty i rezultaty programu
- XII.** Termin realizacji zadań

XIII. Monitoring i ewaluacja

XIV. Podsumowanie

XV. Spis tabel

I. Wstęp

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m. in. opracowywanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter kompleksowy, interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego, lokalnego programu.

Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań jest obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, który spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Jest to istotne zadanie dotyczące funkcjonowania rodziny oraz wypełniania przez nią ról i obowiązków. Działania kierowane do rodzin mają na celu wsparcie, rozwój i wzmacnianie więzi ze środowiskiem.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. To na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju.

Współczesna rodzina styka się z wieloma problemami w codziennym funkcjonowaniu takimi jak: uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, bezrobocie, poczucie zagrożenia epidemicznego, a obecnie i z kryzysem związanym z działaniami wojennymi w Ukrainie, który pośrednio wpływa na polskie rodziny. Wszystkie te problemy mogą prowadzić do dysfunkcji i dezorganizacji życia społecznego i rodzinnego. Niemożność poradzenia sobie z istniejącymi, często powiązаныmi ze sobą problemami powoduje konieczność podjęcia działań pomocowych.

Celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko, a przede wszystkim wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych.

Zadania Programu zakładają działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego, poprawę jakości życia rodzin i dzieci, jak również podejmowanie interwencji i objęcie opieką dzieci w sytuacjach zagrożenia ich dobra i bezpieczeństwa.

Stąd też założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowosolna na lata 2023-2025, zwanego dalej Programem, jest wsparcie rodziny biologicznej w wywiązywaniu się z zadań wobec dziecka, w jej własnym środowisku, na wczesnym etapie zdiagnozowania sytuacji problemowych.

Program skupia się przede wszystkim na wsparciu świadczonym dla rodzin poprzez pomoc społeczną i instytucje wspierające. Włączanie się w życie rodzinne instytucji takich jak: Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, policja, służba zdrowia, asystenci rodziny, kuratorzy, Kościoły i organizacje pozarządowe, ma na celu umożliwienie przezwyciężenia trudności w rodzinie, co pozwoli lepiej funkcjonować rodzinie. Zamiast zastępować rodzinę w wypełnianiu jej funkcji należy ją przede wszystkim wspierać, aby mogła prawidłowo i samodzielnie funkcjonować. Dlatego też program został opracowany przy wsparciu i zaangażowaniu wielu osób, które na co dzień pracują na rzecz dziecka i rodziny.

Niniejszy, Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Nowosolna na lata 2023-2025 jest propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań na rzecz mieszkańców naszej społeczności, zorientowaną na zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie, angażującego zasoby gminy. Stanowi kontynuację idei programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Nowosolna w poprzednich latach. Jego założenia wpisują się również w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021 – 2027.

Program został przygotowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

II. Podstawa prawna

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.);

- 3) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 581 z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- 7) Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571);
- 9) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.);
- 10) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 172 z późn. zm.);
- 11) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 810);
- 12) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.);
- 13) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 735 z późn. zm.);
- 14) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.);
- 15) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027.

III. Diagnoza społeczna

Opracowanie Programu poprzedzone zostało analizą danych za 2022 r. lub/i lata wcześniejsze, przekazanych przez jednostki zaangażowane w jego tworzenie.

Gmina Nowosolna położona jest w województwie łódzkim, w obrębie powiatu łódzkiego wschodniego. Jest to gmina wiejska o charakterze rolniczym, którą wg. stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. zamieszkiwało 5109 osób. Liczba mieszkańców utrzymuje się na podobnym poziomie, z minimalną tendencją wzrostową.

Tabela 1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31.12.2022 r.)

Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Mieszkańcy			
Mieszkańcy ogółem:	4960	5007	5109
Kobiety	2534	2560	2625
Mężczyźni	2426	2447	2484
Rynek pracy			
Bezrobotni ogółem:	122	102	102
Długotrwale bezrobotni	59	60	55
Bezrobotni z prawem do zasiłku dla bezrobotnych	19	12	12

Źródło: Urząd Gminy Nowosolna, Powiatowy Urząd Pracy Łódź - Wschód.

Z analizy danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy Łódź Wschód wynika, że status osoby bezrobotnej bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych w 2022 roku posiadały 102 osoby (stan na 31.12.2022 r.). Z bezrobociem bardzo ściśle wiąże się czynnik ubóstwa.

Rozwiązywanie problemów społecznych w gminie Nowosolna to zadania, którymi zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna. Działania pracowników socjalnych i asystenta rodziny mają charakter interdyscyplinarny i powiązane są we współpracy z Urzędem Gminy Nowosolna, Komendą Powiatową Policji w Koluszkach, służbą zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie Powiatu Łódzkiego Wschodniego, gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjno-Informacyjnym, placówkami oświatowymi, sądem, kuratorami, itp.

Zdecydowana większość mieszkańców samodzielnie radzi sobie z rozwiązywaniem własnych problemów. Pozostali korzystają ze wsparcia instytucji działających na rzecz rodziny. Najczęstszymi powodami występowania problemów w rodzinach są: ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm oraz wielodzietność. W/w obszary są głównymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej.

Analizując powody niezaradności, trudno tego nie łączyć ze zjawiskiem bezrobocia, przemocy domowej, problemami w wypełnianiu ról społecznych.

Tabela 2. Dane o powodach korzystania z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Ubóstwo			
Liczba rodzin	24	26	27
Liczba osób w rodzinach	41	51	58
Bezrobocie			
Liczba rodzin	9	14	18
Liczba osób w rodzinach	19	35	49
Niepełnosprawność			
Liczba rodzin	26	22	19
Liczba osób w rodzinach	40	35	27
Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba rodzin	13	19	9
Liczba osób w rodzinach	17	21	12
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych			
Liczba rodzin	6	8	7
Liczba osób w rodzinach	21	26	26
Alkoholizm			
Liczba rodzin	8	9	5
Liczba osób w rodzinach	10	13	7
Potrzeba ochrony macierzyństwa			
Liczba rodzin	6	6	7
w tym: wielodzietność			
Liczba rodzin	2	3	5

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna

Z danych własnych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika także, że część rodzin boryka się z problemem nieprawidłowej opieki nad dziećmi lub niewydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz zjawiskami temu towarzyszącymi tj. alkoholizmem, przemocą czy bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Niezrealizowane potrzeby w rodzinie prowadzą do wielu niekorzystnych sytuacji, rzutujących na funkcjonowanie dziecka. Niezabezpieczenie potrzeb dziecka staje się wówczas podstawą do umieszczenia go poza rodziną biologiczną.

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wskazują, iż na terenie Gminy Nowosolna aktualnie 8 rodzin sprawuje pieczę zastępczą nad dziećmi: 4 rodziny spokrewnione opiekują się 9 dziećmi i 2 rodziny niezawodowe opiekują się 2 dziećmi, 2 zawodowe rodziny zastępcze opiekują się 5 dziećmi. Wśród tych rodzin zastępczych Gmina pokrywa koszty utrzymania sześciorga dzieci, zgodnie z obowiązkiem ustawowym:

- 10% kosztów utrzymania w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy,
- 30% kosztów utrzymania w drugim roku pobytu dziecka,
- 50% kosztów utrzymania w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Jedno dziecko z terenu Gminy Nowosolna przebywa w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Od 2012 r. z rodzinami z terenu Gminy Nowosolna współpracuje asystent rodziny. W 2022 r. wsparciem asystenta rodziny było objętych 6 rodzin, w których wychowywało się 14 dzieci: 1 rodzina z 4 dziećmi, 2 rodziny z 3 dziećmi, 1 rodzina z 2 dziećmi, 2 rodziny z 1 dzieckiem. W jednej rodzinie zastosowany był środek zapobiegawczy w formie dozoru kuratora Sądu Rejonowego. Z jedną rodziną została zakończona współpraca z asystentem gdyż osiągnięto cel. Z usług asystenta 5 rodzin korzystało w okresie powyżej 12 miesięcy, a jedna rodzina poniżej roku. Asystent objął opieką rodziny ze względu na problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi, niepełnosprawność, alkoholizm i podejrzenie stosowania przemocy.

W ramach współpracy Ośrodka z kuratorami sądowymi, którzy obejmowali swoim wsparciem rodziny z dziećmi, w 2 rodzinach toczy się postępowanie karne. Ośrodek Pomocy Społecznej i Zespół Interdyscyplinarny kierował wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację 2 rodzin z dziećmi (dane na dzień 31.12.2022 r.).

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2022 r. w 12 rodzinach wszczęta została procedura „Niebieskiej Karty”, z czego w 4 rodzinach z dziećmi.

W Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w 2022 r. udzielono 171 porad indywidualnych dla 41 osób. Konsultacje udzielane były z powodu różnych problemów

w rodzinie, tj. problemów alkoholowych, problemów współzależnienia, przemocy w rodzinie, problemów wychowawczych, małżeńskich i zdrowotnych.

Ponadto Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022 przeprowadziła 7 rozmów interwencyjno-motywujących, z czego w 3 rodzinach z dziećmi (2020 r. - 4, 2021 r. - 2, 2022 r. - 1), przebadanych przez biegłych sądowych zostało 12 osób (2020 r. - 2, 2021 r. - 5, 2022 r. - 5). W stosunku do 3 osób, które nadużywają alkoholu wszczęto procedurę wydania orzeczenia sądowego o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień od alkoholu (2020 r. - 0, 2021 r. - 0, 2022 r. - 3).

Jak wynika z danych z Urzędu Gminy Nowosolna (Referat Organizacji i Kadr, Stanowisko ds. oświaty i wychowania, w 2022 r. na terenie gminy funkcjonowały 2 szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi dla których gmina była organem prowadzącym i 1 szkoła podstawowa z oddziałami przedszkolnymi dla której gmina była organem dotującym. Według stanu na dzień 30.09.2022 r. do szkół podstawowych w Starych Skoszewach i w Lipinach uczęszczało łącznie 490 dzieci i do oddziałów przedszkolnych łącznie 202 dzieci. Przy szkołach działały świetlice i prowadzone były stołówki szkolne.

W ramach udzielania wsparcia w placówkach oświatowych zatrudnionych było: 2 pedagogów, 2 psychologów, 2 logopedów, 1 terapeuta pedagogiczny i 1 pedagog specjalny. W jednej ze szkół zatrudniony był nauczyciel wspomagający. W szkołach nie ma barier architektonicznych dla dzieci z niepełnosprawnościami. Dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego dowożone były transportem gminnym do szkół specjalnych na terenie Łodzi lub Brzezin.

Gmina w ramach wsparcia udzieliła pomocy w formie stypendium szkolnego dla 8 uczniów, z zasiłku szkolnego skorzystało 3 uczniów. Od 2017 r. w gminie przyznawane są stypendia dla uzdolnionych uczniów za wybitne osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe.

W 2022 r. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna w ramach realizacji programu rządowego "Posiłek w szkole i w domu" refundował obiady w szkole i przedszkolu dla 21 dzieci z najuboższych rodzin.

Do 30 maja 2022 r. w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci” (tzw. „500+” realizowanego od 2016 r.) świadczenie wychowawcze otrzymało 1048 dzieci. Od czerwca 2022 r. wypłaty z tytułu programu zrealizuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2022 r. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna wydał 69 Kart Dużej Rodziny dla 26 rodzin, w tym 8 rodzin z dziećmi.

Diagnozowanie potrzeb rodzin z dziećmi odbywa się w sposób ciągły i pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

IV. Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Nowosolna w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, dokonano analizy SWOT, wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, tj. czynniki wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na funkcjonowanie rodzin.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ·doświadczenie zawodowe pracowników instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny; ·specjalistyczna kadra działająca w obszarze wspierania dziecka i rodziny; ·wypracowane dobre praktyki w zakresie współpracy z instytucjami na rzecz rodziny; ·rozwój działań w obszarze wsparcia i pomocy rodzinie poprzez asystenta rodziny; ·funkcjonowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny; ·funkcjonowanie Wojewódzkiej Karty Rodzin Wielodzietnych; ·funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego; ·funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; ·funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego; ·doświadczenie we współpracy z różnymi podmiotami; ·diagnoza środowiska lokalnego przez działania i współpracę Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, placówek oświatowych, sołtysów; ·funkcjonowanie Gminno-Parkowego Centrum Kultury i Ekologii w Plichtowie; ·działalność Biblioteki Publicznej; ·działalność świetlic szkolnych; ·bezpośrednie sąsiedztwo miasta Łodzi; ·możliwość zapewnienia usług Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej; ·realizacja działań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; 	<ul style="list-style-type: none"> ·brak mieszkań socjalnych; ·ograniczony dostęp do specjalistów (psychiatra, mediator rodzinny); ·brak placówek wsparcia dziennego m.in. świetlic realizujących programy socjoterapeutyczne; ·słabe wsparcie ze strony organizacji pozarządowych; ·bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin; ·wzrost liczby zadań ustawowych do realizacji przez samorządy; ·brak aktywności mieszkańców w zakresie organizowania grup samopomocowych; ·brak rodzin wspierających; ·brak lokalnej Karty Dużej Rodziny oraz powiązanego systemu zniżek lokalnych z ogólnopolskimi kartami; ·brak wspólnego systemu ulg dla mieszkańców gminy i miasta Łodzi.

<ul style="list-style-type: none"> ·realizacja strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowosolna; ·większa mobilność mieszkańców gminy; ·zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ·tworzenie warunków dla rodzin wspierających; ·rozszerzenie liczby podmiotów działających na rzecz rodziny; ·podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami; ·wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin; ·poszerzenie wachlarza usług realizowanych na rzecz rodziny (możliwość organizowania czasu wolnego, możliwość wyjazdów wakacyjnych, realizacja programów profilaktycznych, upowszechnianie integracji i więzi rodzinnych, w tym międzypokoleniowych); ·możliwość pozyskiwania do współpracy przy realizacji zadań ustawowych organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych; ·wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w działania na rzecz dziecka i rodziny; ·propagowanie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży; ·realizacja programów rządowych; ·wsparcie stypendialne uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> ·niepewność finansowania działań (niestabilność, ograniczone środki finansowe); ·rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań; ·wzrost postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej; ·rosnące koszty utrzymania rodziny; ·wzrost liczby zachowań dysfunkcyjnych wśród dzieci i młodzieży; ·przerzucenie odpowiedzialności za wychowanie dzieci przez rodziców na szkoły i inne instytucje; ·zanik tradycji, wzorców i więzi rodzinnych, rozpad rodziny; ·społeczne przyzwolenie na decyzje wpływające destrukcyjnie na rodzinę (nadużywanie alkoholu, wzrost liczby rozwodów, migracje); ·zagrożenie poczucia bezpieczeństwa rodzin w obliczu sytuacji inwazji na Ukrainę.

V. Zasoby i możliwości rozpoznane na terenie gminy Nowosolna

1. W ramach opieki przedszkolnej funkcjonują 2 szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi dla których gmina jest organem prowadzącym i 1 szkoła podstawowa z oddziałami przedszkolnymi dla której gmina jest organem dotującym.

2. Gminny Zespół Interdyscyplinarny jest powołany zarządzeniem Wójta Gminy Nowosolna. W jego skład wchodzi przedstawiciele różnych instytucji: pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, policji i sądu a także przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podstawowym zadaniem Zespołu jest analiza problemu przemocy w rodzinie, diagnozowanie sytuacji, inicjowanie działań niwelujących negatywne sytuacje, monitoring środowisk zagrożonych przemocą.

3. Ochronę zdrowia mieszkańcom gminy zapewniają 2 placówki służby zdrowia zlokalizowane na obszarze dawnej Nowosolnej (obecnie osiedla m. Łódź) usytuowane poza administracyjnymi granicami gminy: Centrum Medyczne „Medarmed - Nowosolna” przy ul. Hiacyntowej 4 oraz NZOZ przy ul. Jugosłowiańskiej 16, realizujące działania w zakresie profilaktyki i zapobiegania negatywnym skutkom na rzecz ochrony zdrowia dzieci i rodzin. Współpraca z lekarzami rodzinnymi oraz pielęgniarkami środowiskowymi przekłada się na efektywność działań. Szkoły zapewniają dyżur pielęgniarki z ww. ośrodków.

4. Komenda Powiatowa Policji w Koluszkach (Posterunek Policji w Andrespolu) współpracuje z pracownikami pomocy społecznej oraz pedagogami szkolnymi. Istotą współpracy są działania edukacyjne i osłonowe adresowane do dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów.

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji podejmują interwencje w sytuacjach zgłaszanej przemocy domowej.

5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje zadania w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nowosolna na lata 2022-2025.

Działania jakie podejmują członkowie Komisji mają na celu zwiększenie świadomości osób zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych, poszukiwania dróg pomocy i wsparcia, edukacji dzieci i młodzieży w zakresie negatywnych skutków problemu uzależnienia od alkoholu lub środków psychotropowych. Członkowie Komisji współpracują z kadrą pedagogiczną placówek oświatowych w zakresie realizacji programów profilaktycznych, jak również z kadrą ośrodka pomocy społecznej w zakresie profilaktyki oraz realizacji wypoczynku letniego.

Współpraca z przedstawicielami Policji, pedagogami, psychologami ma na celu wzmocnienie rodzin i przeciwdziałanie zjawiskom niepożądanym (profilaktyka uzależnień, przeciwdziałanie przemocy, nauka alternatywnych form spędzania czasu wolnego, tolerancji i otwartości na inność).

6. Rolą placówek kulturalno-oświatowych, Parafii i NGO jest szeroko rozumiana integracja i reintegracja członków społeczności lokalnej, promowanie wartości rodziny, a także wzmocnianie więzi rodzinnych i międzypokoleniowych.

7. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koluszkach diagnozuje deficyty w rozwoju psychospołecznym najmłodszych mieszkańców gminy Nowosolna i wskazuje możliwości ich przezwyciężenia. Dorośli mieszkańcy gminy, którzy borykają się z problemami w swoich rodzinach, mogą korzystać ze wsparcia psychologa terapeuty w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym usytuowanym w Gminno Parkowym Centrum Kultury i Ekologii w Plichtowie.

8. Współpraca z Sądem Rejonowym dla Łodzi Widzewa (Wydział Rodzinny i Nieletnich) odbywa się poprzez sygnalizowanie zdiagnozowanych problemów i potrzeb wglądu w sytuację rodzin z dziećmi, systematyczne monitorowanie sytuacji, wymianę informacji oraz współpracę z kuratorami zawodowymi i społecznymi. Niniejsze działania mają na celu korekcję zachowań niepożądanych u dorosłych członków rodziny i utrzymanie pełni praw rodzicielskich.

9. Instytucją, która na co dzień współpracuje z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, przeżywającymi trudności w wypełnianiu ról społecznych, borykającymi się z innymi dysfunkcjami jest Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna. W ramach pracy socjalnej pracownicy udzielają klientom pomocy w zakresie realizacji podstawowych funkcji społecznych, wspierają w czynnościach dnia codziennego ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa i dobra dzieci. W pracy z rodziną wykorzystuje się wiele metod i narzędzi, które pozwalają na wzmocnienie tych rodzin w ich codziennym życiu.

10. W Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna zatrudniony jest asystent rodziny, którego zadaniem jest motywowanie oraz wspieranie rodziców niewydolnych wychowawczo. Głównym celem pracy asystenta rodziny jest praca z rodziną, mająca na celu osiągnięcie właściwej stabilności życiowej, a także możliwości wzięcia odpowiedzialności za własny los. Nadrzędnym zadaniem asystenta rodziny jest motywowanie rodzin dysfunkcyjnych do podejmowania działań mających na celu prawidłowe wypełnianie funkcji wychowawczych, socjalizacyjnych i opiekuńczych.

VI. Odbiorcy programu

Program skierowany jest do:

- członków rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Nowosolna doświadczających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej;
- dzieci i młodzieży, którzy pozbawieni są właściwej opieki, pomocy i wsparcia, ze strony rodziny i najbliższych. Małoletnich, zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej oraz rodzin biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej;
- rodzin, którym zostały ograniczone lub odebrane prawa rodzicielskie;
- rodzin wieloprotblemowych, dotkniętych przemocą, uzależnieniami, bezrobociem i innymi trudnościami;
- instytucji działających na rzecz rodzin, dziecka oraz ich otoczenia.

VII. Koordynator, realizator i partnerzy programu

Koordynatorem programu jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna we współpracy z:

- 1) pracownikami placówek oświatowych;
- 2) Urzędem Gminy Nowosolna (właściwe stanowiska);
- 3) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA);
- 4) Zespołem Interdyscyplinarnym (ZI);
- 5) Komendą Powiatową Policji powiatu łódzkiego wschodniego w Koluszkach i Posterunkiem Policji w Andrespolu (Policja);
- 6) Punktem Konsultacyjno-Informacyjnym (psychologiem terapeutą);
- 7) Przedstawicielami służby zdrowia;
- 8) Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Koluszkach (PPP);
- 9) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego (PCPR);
- 10) Sądem Rejonowym dla Łodzi Widzewa (kuratorzy zawodowi i społeczni);
- 11) Powiatowym Urzędem Pracy Łódź - Wschód;
- 12) Instytucjami kultury (Gminno Parkowe Centrum Kultury i Ekologii w Plichtowie, Gminną Biblioteką Publiczną);
- 13) Kościołem i związkami wyznaniowymi (parafie);
- 14) Stowarzyszeniami i Organizacje Pozarządowe (NGO);
- 15) Innymi instytucjami i podmiotami publicznymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Realizacja Programu polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucjami państwowymi, samorządowymi, ochroną zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom wypracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości do wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Przy realizacji działań podmioty i partnerzy powinni kierować się ideą wsparcia rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji, w pokonywaniu barier i trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo – wychowawczych.

Dobro rodziny i dziecka winno stanowić najważniejszy cel działań podejmowanych w ramach niniejszego Programu. Realizowane działania powinny uwzględniać indywidualne potrzeby dziecka.

VIII. Cel główny programu

Tworzenie warunków umożliwiających realizowanie polityki na rzecz wzmacniania rodziny.

IX. Cele szczegółowe programu

1. Promowanie wartości rodziny.

2. Wspieranie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu - zapewnienie stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

3. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w utrzymaniu systemu wspierania rodziny.

1.Promowanie wartości rodziny.				
Zadanie/Działanie	Wskaźnik	Realizator	Źródło finansowania	Termin realizacji
a) umacnianie więzi rodzinnych międzypokoleniowych - lokalne, środowiskowe imprezy integracyjne	liczba imprez, liczba uczestników	Gmina, GPCKIE, placówki oświatowe, parafie	środki własne realizatorów	2023-2025
b) umacniania wartości rodziny - kampanie informacyjne w mediach, promocja - konkursy, zawody i zajęcia sportowe, warsztaty rodzinne	liczba kampanii, liczba artykułów, broszur informacyjnych, liczba spotkań promocyjnych	Gmina, GPCKIE, placówki oświatowe, parafie	środki własne realizatorów	2023-2025
c) profilaktyka zagrożeń - programy profilaktyczno-terapeutyczne w środowisku szkolnym, organizacja czasu wolnego	liczba programów, liczba uczestników	Gmina, OPS, placówki oświatowe, GPCKE	środki własne realizatorów	2023-2025
2.Wspieranie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu - zapewnienie stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.				
Zadanie/Działanie	Wskaźnik	Realizator	Źródło finansowania	Termin realizacji
a) monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/ rodzin dysfunkcyjnych	liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	OPS	środki własne realizatora	2023-2025
b) praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	liczba rodzin objętych wsparciem	OPS	środki własne realizatora	2023-2025
c) współpraca z kuratorami Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa	liczba rodzin objętych wsparciem kuratorów	OPS, kuratorzy	środki własne realizatorów	2023-2025
d) udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej	liczba rodzin korzystających ze: - świadczeń	OPS	środki własne realizatora, środki	2023-2025

	<p>z pomocy społecznej</p> <p>- świadczeń rodzinnych</p> <p>- funduszu alimentacyjnego</p>		zewnętrzne	
e) poradnictwo (w tym specjalistyczne)	liczba udzielonych porad	placówki oświatowe, PPP, PKI	środki własne realizatorów	2023-2025

3. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny.

Zadanie/Działanie	Wskaźnik	Realizator	Źródło finansowania	Termin realizacji
a) rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie	liczba posiedzeń ZI, liczba założonych Niebieskich Kart	ZI	środki własne realizatora	2023-2025
b) rozwiązywanie problemu uzależnień w rodzinie	liczba rodzin objętych pomocą	Gmina, GKRPA, OPS	środki własne realizatora	2023-2025
c) zapewnienie rodzinie wsparcia instytucjonalnego	liczba rodzin objętych pomocą specjalistów (psycholog, terapeuta, prawnik)	Gmina, OPS	środki własne realizatora, środki zewnętrzne	2023-2025
d) zapewnienie rodzinie wsparcia asystenta	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	Gmina, OPS, asystent rodziny	środki własne realizatora	2023-2025
e) finansowanie zatrudnienia asystenta rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	liczba asystentów	Gmina, OPS	środki własne realizatora	2023-2025
f) zabezpieczenie w budżecie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Gmina, OPS	środki własne realizatora	2023-2025
g) zabezpieczenie w budżecie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej	liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej	Gmina, OPS	środki własne realizatora	2023-2025

X. Źródło finansowania programu

W realizacji działań programowych stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonywanie założonych zadań. Szczególne znaczenie ma tu wkład finansowy, który pozwala na zaangażowanie środków pochodzących z różnych źródeł:

1. budżet gminy Nowosolna
2. budżet państwa - dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych gminy
3. fundusz pracy

Trudno wskazać kwoty środków finansowych związanych z realizacją programu, gdyż są one, przyznawane corocznie i w różnej wysokości. Planowanie wydatków na poszczególne działania dokonywane jest po uzyskaniu informacji o wielkości środków przyznanych na dany rok.

Na realizację Programu w roku 2023 przewidziano w budżecie m.in. następujące środki finansowe:

- Rozdział 85504 – wspieranie rodziny (finansowanie zatrudnienia asystenta rodziny) 17 220,00 zł
- Rozdział 85508 – rodziny zastępcze (odpłatność za pobyt w rodzinach zastępczych) 26 000,00 zł
- Rozdział 85510 – działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych (odpłatność za pobyt w placówce) 48 000,00 zł.

Wydatki poniesione na realizację zadań w 2023 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2024 – 2025.

XI. Efekty i rezultaty programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Nowosolna na lata 2023 – 2025 ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Aktualna sytuacja rodziny może ulec zmianie a wspólnie podjęte działania mogą doprowadzić do pożądanej zmiany w funkcjonowaniu rodziny, w celu zabezpieczenia potrzeb dziecka.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności, zagrożonych marginalizacją,
2. Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
3. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa rodziny, więzi rodzinnych,
4. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin,
5. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin,
6. Zwiększenie dostępności rodzin do poradnictwa (w tym specjalistycznego), zwiększenie świadomości korzyści płynących ze wsparcia specjalistów,
7. Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,
8. Ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego,
9. Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
10. Wykorzystanie istniejących zasobów instytucji działających na rzecz poprawy funkcjonowania dzieci i rodziny,
11. Wzrost kompetencji rodzin, poprawa w wypełnianiu ról społecznych.

XII. Termin realizacji zadań

Poszczególne zadania będą realizowane w trybie ciągłym, w latach 2023-2025, w miarę uzyskiwania środków finansowych na realizację poszczególnych zadań, zgodnie z potrzebami pojawiającymi się w środowisku lokalnym.

XIII. Monitoring i ewaluacja

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2023-2025. Jest to dokument otwarty i długofalowy, który będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny.

Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji oraz gromadzeniu i analizowaniu danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności.

Sprawozdania z realizacji zadań Programu przez poszczególne podmioty będą składane do 15 lutego każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przekaze sprawozdanie do Wójta Gminy Nowosolna do 31 marca każdego kolejnego roku okresu jego

obowiązania, zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Sporządzanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Analiza i ocena zebranych informacji zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji Programu. Pozwoli ona na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

XIV. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowosolna na lata 2023-2025 zakłada stworzenie jak najlepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym skutkom, działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”. Powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin dysfunkcyjnych i zmagających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Niezbędna jest ścisła współpraca i komunikacja pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego systemu komplementarnych działań wpływających na poprawę sytuacji dzieci i rodzin w gminie. Tak rozumiany Program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie takiego systemu. Zaplanowane działania w ramach niniejszego Programu będą mogły wpłynąć na przerwanie zjawiska dziedziczenia niskich kompetencji wychowawczych i wzorców patologicznych.

XV. Spis tabel

Tabela 1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31.12.2022 r.)

Tabela 2. Dane o powodach korzystania z pomocy społecznej